Муниципальное бюджетное дошкольное образовательное учреждение
«Детский сад №112 комбинированного вида с татарским языком воспитания
и обучения» Советского района г.Казани

Методическая разработка для педагогов ДОУ по использованию интерактивного оборудования «Алма патриот» на занятиях татарского языка.

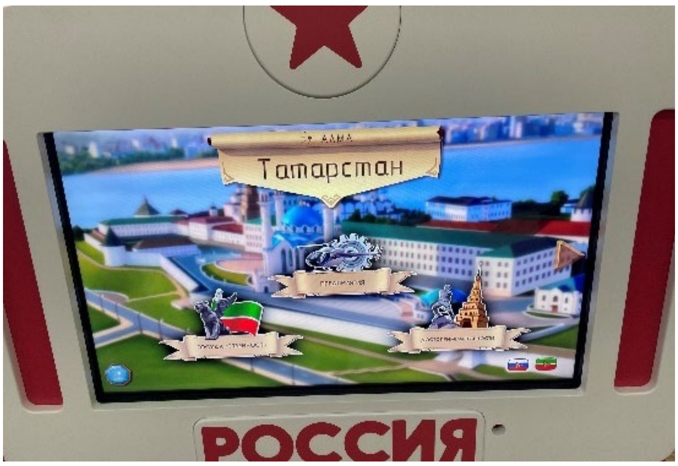

Автор: Бедертдинова Г.М.

воспитатель по обучению детей

татарскому языку, (высш.категория).

Введение

Предлагаемая методическая разработка предназначена педагогам для работы с детьми дошкольного и младшего школьного возраста по обучению детей татарскому (родному) языку в детском саду, школе.

Цель- научить педагогов создать рубрик, обучающих игр по различным темам; викторин, информационных карт, аудио-сказок, аудио-рассказов на интерактивном оборудовании для дальнейшего использования их на занятиях по обучению детей татарскому языку.

В современном обществе владение цифровыми навыками является необходимым условием успешной социализации. На сегодняшний день не для кого не секрет что цифровые технологии становятся все более значимыми в образовательной среде, включая детские сады (ДОУ).Раннее знакомство с технологиями помогает детям привыкнуть к использованию компьютеров, смартфонов и других устройств, что облегчит им переход к более сложным задачам в будущем. Цифровые технологии выполняют важные функции, направленные на всестороннее развитие детей, их использование открывает новые возможности для развития детей, делает процесс обучения более интересным и эффективным. Они привлекают внимание детей благодаря своей интерактивности и наглядности; стимулируют любопытство и желание учиться, поскольку информация подается в интересной и доступной форме. Это помогает детям быстрее усваивать новые знания и развивать критическое мышление. Современные цифровые системы позволяют адаптировать образовательный процесс под каждого ребенка. Приложения и программы могут учитывать уровень подготовки, интересы и темп усвоения материала каждым ребенком, предлагая персонализированные задания и упражнения. Совместное использование цифровых устройств и платформ способствует развитию навыков сотрудничества и коммуникации среди детей. Они учатся работать в командах, обсуждать идеи, делиться результатами своих проектов. Работа с цифровыми технологиями в раннем возрасте помогает подготовить детей к школьному обучению. Они приобретают базовые навыки работы с компьютером, что станет полезным в дальнейшем образовании.

Такой цифровой технологией в нашей работе является ПО «АЛМА Патриот (производитель: компания «АЛМА» г.Санкт-Петербург), который помогает вести эффективный воспитательный процесс, внедрять передовые методики образования и повышать его качество за счет современных технологичных решений.

В декабре 2023 года наш детский сад в рамках грантового конкурса «Лучший билингвальный детский сад» приобрел от ведущего российского производителя современное интерактивное оборудование «Алма патриот». Он представлен в виде уникального мебельного решения с интерактивной панелью, с классической пишущей поверхностью с игровыми наполнениями в виде бизиборда, с тактильно-развивающим комплектом настенной игрой-ходилкой, магнитной доской и мультимедийным экраном. Этот современный программный продукт, помогает детям в игровой форме узнать интересные факты о России, получать базовые знания по патриотическому воспитанию. Оно состоит из 5 тематических блоков: Карта России (культура, промышленность, ископаемые, флора и фауна, государственность, национальные праздники. К сожалению на занятиях по обучению детей татарскому языку эту карту мы не можем использовать, так как она создана для изучения России, с возможностью использования русского языка. Мы редактировали этот образовательный контент и внесли свой региональный компонент. Создали свои собственные рубрики, которые были направлены на обучение детей татарскому языку, где дети знакомятся в игровой форме с особенностями родного края (Татарстана), символикой (флаги, гербы городов), историей, значимыми достопримечательностями, знаменитыми личностями, национальными костюмами, пословицами, поговорками, растительным и животным миром, полезными ископаемыми и т д. При этом ребенок изучая татарский язык, одновременно может изучить и математику, естествознание и искусство.(происходит интеграция между образовательными областями). Дети через открытые интерактивные странички знакомятся с различными темами, (слушают аудиоверсий различных сказок, рассказов, смотрят картинки, мультимедийные презентации, изучают новые слова, знакомятся терминологией, составляют предложения, диалог, посещают виртуальные экскурсии, и т. д.) С помощью интерактивных игр могут проверить свои знания, выполняя следующие задания: выбери правильный ответ, покажи правильный ответ, соедини карточки, собери пазл и узнай интересный факт про изучаемый объект, ответь на вопросы, разделившись на команды пройди быстрее путь, реши задачи, поиграй викторину, и т д.

На данной методической разработке педагогам будут предложены примерный план проекта по изучению родного края, обучающие уроки по созданию различных рубрик, информационных карт, интерактивных игр, викторин, аудиосказок и т д. А также примерные конспекты занятий по обучению детей татарскому языку с использованием созданных рубрик на интерактивном оборудование Алма-патриот.

Тематическое планирование

Проект – “Туган җирем, Татарстаным минем!”

№	Тема	Программное содержание	Изучение слов на татарском языке, составление предложений	Дата
1	«Путешествие по карте Татарстана»	Виртуальная экскурсия. Познакомить детей с большими и маленькими городами республики Татарстана. Пишем письма друзьям, живущих в разных городах РТ. *Конструирование из бумаги.(оригами-конверт),рисунки, узнаваемыми объектами городов, наклеивание марок.* 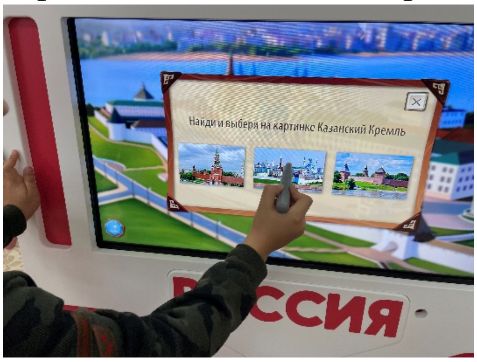	***Казан*** ***Арча*** ***Яр Чаллы*** ***Әлмәт*** ***Түбән Кама*** ***Чистай*** ***Кукмара*** ***Яшел үзән*** ***Лаеш*** ***Зәй***	Январь 2024г
2	“Капля за каплей - образуется озеро, из немного получается многое”	Познакомить детей с большими и маленькими реками, расположенными на территории Республики Татарстана. Экспериментальная деятельность с водой (река течет по склону, а озеро стоит)	***Идел*** ***Чулман*** ***(Кама)*** ***Нократ(Вятка)*** ***Ик*** ***Зөя(Свияга)*** ***Мишә (Меша)*** ***Шушма, Зәй, елгалары***	Февраль 2024г

3	“Тамчыдан күл җыела”	Познакомить детей с озерами, расположенными на территории Республики Татарстана. Знакомство с легендами Озеро Кабан, просмотр мульфильма Г.Тукай «Кисекбаш». 	***Акташ күле*** ***(****Акташский Провал)- памятник природы регионального значения****,*** ***Зәңгәр күл*** *(заповедник)* ***Кара күл, Чиста күл (****памятники природы регионального значения)*	Март 2024г
4	«Национальные узоры”	Рассматривание тем: “Национальные костюмы, узоры украшения, татар». Чтение стихотворения Резеды Валеевой «Тюбетейка и калфак». Викторина: «Без Тукайлы халык»- литературно-музыкальное мероприятие в национальных костюмах, посвященное к Дню рождения татарского поэта. 	***Калфак, түбәтәй, чигү, башмак, читек, лалә, чалманбаш, канәфер һ.б.***	Апрель 2024г

5	“Город в котором мы живем”	Знакомимся со столицей Татарстана - город Казань. В ходе беседы знакомимся с некоторыми достопримечательностями. (башня Сююмбике, мечеть Кул Шариф, Казанский Кремль, озеро Кабан, парк Победы). Экскурсия с детьми в Кремль .	***Сөембикә манарасы,*** ***Кол Шәриф мәчете, Казан кирмәне, Кабан күле, Җиңү паркы, Милли музей.***	Май 2024г
6	«Знай и береги свой край родной - Татарстан»	Знакомство детей с редкими и исчезающими видами растений, животным миром, занесенных в Красную книгу Татарстана. Викторина-интерактивная игра, составление книги про лекарственных трав РТ.	***Бака яфрагы,*** ***Соры торна, снежный барс, алтын чуртан (щука), саз ташбакасы, урман тургае (лесной жаворонок) мүк җиләге (клюква болотная)и т д***	Июнь 2024г
7	«Татарские национальные праздники».	Знакомство с национальным колоритом, традициями, обычаями. (интерактивная игра-выбери правильные атрибуты национальных праздников)Проведение национального праздника “Сабантуй” на открытом	***Сабантуй, Нәүруз, Нардуган, Каз өмәсе, Сөмбелә бәйрәме, Аулак өй, Карга боткасы, Исем атау, Боз озату.***	Июль 2024г

		воздухе.		
8	“Татарские народные игры”	Знакомство с правилами игры с помощью легко комбинирующего игрового модуля и интерактивной панели, провести татарские народные игры в активных зонах группы, ДОУ(перетягивание каната) и (разбивание горшка), и т д.	***«Аркан тарту» «Чүлмәк вату»,*** ***Лапта уеннары.***	Август 2024г
9	“Киләчәк безнең кулда”	Виртуальная экскурсия. Знакомство детей с большими предприятиями, которые находятся на территории Республики Татарстана.Казанский вертолетный завод, Казанский авиационный завод имени С.П.Горбунова-филиал АО «Туполев», Чистопольский часовой завод «Восток», Набережночелнинский завод производство автомобилей «Камаз», Кукморский валяльно-войлочный комбинат. Интерактивная игра выбери правильный ответ.Собери пазл (самолет ТУ-2) Художественно-эстетические работы:конструирование из бумаги - самолет ТУ-2, валяние из шерсти – валенки и т д.	***Вертолет-боралак,*** ***Самолет-очкыч,*** ***часы-сәгать.***	Сентябрь 2024г
10	«Символика Татарстана»	Знакомство с символикой Татарстана. (Флаг, герб)	***Флаг, герб, ак барс, Зилант***	Октябрь 2024г

		Символикой г.Казани. Прослушивание гимна Республики Татарстан, узнаваемость среди других гимнов. Интерактивная игра «Выбери герб,флаг Татарстана» и т д.Поиграй викторину. 		
11	“ Полезные ископаемые родного края”	Знакомство детей с картой Татарстана,полезными ископаемыми, которые добывают на территории Татарстана (нефть, глина, гипс, известняк, медь, и т д) Экспериментальная деятельность с полезными ископаемыми. 	***Известьташ, Ком Ташкумер, Гранит, акбур, Торф,нефть, кызыл балчык.***	Ноябрь 2024г
12	“Выдающиеся личности Татарстана”	Знакомство детей еще с незнакомыми знаменитыми личностями, познакомить с творчеством каждого из них. Показать какие картины они рисовали, какие краски использовали, какую музыку сочиняли, о чем писали. Виртуальная экскурсия в музей изобразительного искусства, в Большой концертный зал	***Кәрим Тинчурин, Баки Урманче, Рөстәм Яхин, Салих Сәйдәшев, И.Шишкин, Әнвәр Бакиров,Ф.Яруллинһ.б***	Декабрь 2024г

		им.С.Сайдашева (прослушивание классической музыки)		

Обучающие видео-уроки по созданию различных рубрик, информационных карт.

Информационная карта
«Полезные ископаемые»
(Татарстанда табыла торган файдалы казылмалар)

Информационная карта
«Города Республики Татарстан. Казань»
(Казан шәһәре)

Информационная карта.
Создание аудиосказок татарских писателей.
Абдулла Алиш “Песиләр һәм куселәр”

Рубрика “Знаменитые личности”
(Раздел литература)
Муса Җәлил.

Рубрика “Народные праздники”
Сабантуй”

Интерактивная игра.Викторина
“Любимые писатели”
(Минем яраткан язучым)

Интерактивная игра.
“Знаешь ли ты город Казань?”

Интерактивная игра.
Создание пазлов.

Тема:”Татарстан шәһәрләренә сәяхәт”
(6-7яшь)
Занятие в подготовительной группе по обучению детей родному (татарскому) языку с использованием созданных рубрик.

Тема “Символика Татарстана”
(5-6яшь)
Совместная деятелность воспитателя с детьми в режимных моментах с использованием созданных рубрик.

Примеры конспектов занятий по обучению детей татарскому языку в различных ДОУ, с использованием созданных рубрик.

1.Тема: «Татарстан шәһәрләре буйлап сәяхәт»

(Рус балалар бакчаларының татар төркемнәрендә тәрбияләнүче балалар өчен татар теленә өйрәтү шөгыленең конспекты. Мәктәпкә әзерлек төркеме.)

Максатлар һәм бурычлар:

Балаларны республикабызның данлыклы урыннары белән таныштыруны дәвам итү; Балаларның хәтерен, логик фикерләү сәләтен, кызыксынучанлыкларын устеру;Туган илне ярату, туган жиребезгә, мили уеннарыбызга, туган телебезгә мәхәббәт тәрбиялэү.

Җиһазлау: Алма патриот интерактив тактасы (оборудование), пазллар, магнитлар, Кукмарада эшләр чыгарыла торган киемнәр, киез итекләр, башмаклар. Уен өчен чукечләр, азык-төлек ясалган магнитлы картиналар. Һ.б.

Шогыль барышы.

Т : Хәерле көн балалар, исәнмесез! Мин сезне күрергә шатмын. Карагыз әле, безгә буген купме кунак килгән. Әйдәгез, кунакларыбыз белән исәнләшик әле.

Б: Хәерле көн, кунаклар.

Т: Балалар, сез сәяхәт итәргә телисезме?

Б: Эйе

Т: Кайларга барасыгыз килә? (Төркия, Сочи, Мәскәу)

Т: Балалар, ә без узебез кайда яшибез сон? (Казан)

Ә Казан ул кайсы республикада урнашкан? (Татарстанда)

Ә сез Татарстанның башка шәһәрләрендә булганыгыз бармы? Татарстанның башка шәһәрләрен курәсегез киләме?(Әйе)

Э без буген ул шәһәрләрдә булып кына тугел, ә анын сәнәгать -житештеру өлкәләре белэн дэ танышырбыз. Безнең бит узебезнең заманча тылсымлы электрон Алмик автобусыбыз бар. Ул безне тиз генә берничә шәһәргә алып барып кайтыр.

Киттекме балалар? (эйе) (утыралар,)(Автобус тавышы, музыка)

Балалар, менә килеп тә життек, нинди шәһәргә килдек икән? Алмик безгә курсәтсен эле.

ЧАЛЛЫ. (Алмик автобусыннан Чаллы шәһәре рубрикасына кереп аудиоязма тынлыйбыз, шәһәр күренешләрен карыйлар (фото)

Т :Балалар, Чаллы шәһәре турында нәрсәләр хәтерләп калдыгыз?

Б :Чаллыда Камаз, автобус, трактор, электробус ясыйлар,чыгаралар.

Т: Әйе, балалар Әйдэгез эле, без сезнең белән узебез Камаз заводы төзучеләренә әйләнеп өстәл артына килеп элеге житештерелә торган транспортларны пазл ярдәмендә жыеп карыйк. Ә Аяз белэн Мэликэ узара ярышып Камаз машиналарында Дакар ярышына чыксыннар-фишкалар ярдәмендә финишка барып житкәнче без пазлларны жыеп өлгерергэ тиеш.(машиналар, чул, пальма , шәһәр).

Т: Яхшы, әйдәгез икенче шәһәргә кузгалыйк.(**Автобус тавышы**)

Нинди шәһәргә килеп життек икән ? Карыйк эле балалар.

КУКМАРА. (Алмик автобусыннан Кукмара шәһәре рубрикасына кереп аудиоязма тынлыйбыз, шәһәр күренешләрен карыйлар (фото)

Т:Балалар Кукмарада итекләр генэ түгел, ә менә шундый башмаклар да, киез келәмнәр , сумкалар да ясыйлар икән. Кабатлыйк эле, Ничек атала бу шәһәр?(Кукмара)

Әйдэгез эле , хәзер мин сезгэ сезнең яраткан «Башмакчы» уенын уйнарга тәкъдим итэм.

(уен барышы)

Эй башмакчы , башмакчы.

Тук, тук тук тук

Син бит оста такмакчы.

Тук тук тук тук

Син жырлама такмагың

Тук тук тук тук

Бир кияргэ башмагың.

Тук тук тук тук.

Әфәрин,балалар.

Т: Б-Р, сәяхәтебезне дәвам итәбезме?(автобус тавышы)

Кайда икэн без ?

Яшел Узэн шәһәрендә икән**. (Алмик автобусыннан Яшел үзән шәһәре рубрикасына кереп аудиоязма тынлыйбыз, шәһәр күренешләрен карыйлар (фото)**

Бу матур шәһәр Позис Суыткычларын чыгара. Әйдәгез эле без дэ автобусыбызнын суыткычына куз салыйк эле. Нәрсәләр бар икән анда?(Суыткычта сөт бар ипи, помидор,очпочмак һ.б. бар)

Ә нәрсә артык диеп уйлыйсыз? (ипи, кашык, чәй һ.б.)

Әйдәгез әле, кем нинди жөмлә төзи ала ? (мин сок яратам. Әни өчпочмак пешерә) һ.б.

Т: Б-р, карап алыйк эле , нинди шәһәрләрдә булдык без?(Чаллы, кукмара, Яшел Узэн)Бугенгә шушы 4 шәһәрдә булдык, Алга таба да автобусыбыз белэн сәяхәт итүне дәвам итәрбез. Ә хәзер Алмик ярдәмендэ узебезнең белемнәрне тикшереп карыйбыз. Викторина утәбезме? (кайсы шәһәрләрдә нәрсәләр җитештерәләр, истәлекле урыннарны белү - белмәү хакында тест формасында викторина үтәләр.)

Рефлексия. Балалар, сезгә сәяхәт итү ошадымы?

Нәрсәләр исегездә калды?

Нинди шәһәрләрдә булдык?

Балалар, ерак чит иллэргә сәяхәт итәргә чыкканчы, узебезнең туган жиребез,Торган жиребез турында кубрәк белергэ кирәк икән. Татарстаныбыз безнең бик зур, бик бай, бик матур, бик иркен. Туган ил, туган жир һәркемгә бер генә.

Ә менә миннән сезгә бугенге сәяхәтебезнең истәлеге буларак менә шундый магнитлар бүләк итәм.

Әти -әниләрегезгә, дусларгызга бүгенге шәһәрләр турында сөйләрсез.

Саубуллашу.

2.Тема: ”Казаным туган ягым минем”

(Татар балалар бакчаларының татар төркемнәрендә тәрбияләнүче балалар өчен ана теленә өйрәтү шөгыленең конспекты.Мәктәпкә әзерлек төркеме.)

Максат: Балаларның туган җир турында белемнәрен тирәнәйтү.

Бурычлар:

-Балаларның Казан шәһәренең истәлекле урыннарын,күлләрен, чишмәләрен,елгаларын танып белергә өйрәтү, аларның хәтерен,логик фикерләү сәләтен үстерү.

-Туган як, туган җиргә карата кызыксыну, тугырылык сыйфатын уяту, аның борынгы тарихына, шәһәребезгә,татар теленә, милли уеннарга, гореф гадәтләргә карата мәхәббәт тәрбияләү.

-Балаларның үзләре теләп катнашуларын таләп итү, ихтияр көче, мөстәкыйльлек тәрбияләү.

Җиһаз: ”Алма патриот”интерактив такта, символикалар.

Шөгыль барышы:

Тәбияче:Хәерле көн балалар.Мин сезне күрергә шатмын.

Балалар:Исәнмесез.

Тәрбияче:Балалар сез сәяхәт итәргә яратасызмы?

Балалар:Әйе яратабыз.

Тәрбияче:Без бүген сезнең белән “Алма патриот”-дигән автобус белән Казанга, туган якка сәяхәткә барырбыз.Кайсыгыз әйтер икән,без кайсы республикада,Татарстанның кайсы шәһәрендә яшибез?

Балалар:Без Татарстан республикасының Казан шәһәрендә яшибез.

Тәрбияче:Әйе акыллыларым.Без гади генә автобуска утырмыйбыз,ул тылсымлы,яхшы сүзләр әйтсәк,ул безне”Казаным туган ягыма сәяхәт”енә илтәчәк.Сез нинди матур,ягымлы,тылсымлы сүзләр беләсез?

Балалар:Рәхим итегез, рәхмәт,исәнмесез, сау булыгыз, сәламәт булыгыз,зинһар өчен, хәерле иртә,көн,кич,тыныч йокы.Яхшы балалар, шуның хәтле матур сүзләр белгәч, автобус сезне әлбәттә үзенә утыртачак.

Тәрбияче: Әфәрин балалар,Әйдәгез әле автобуска утырыйк та,сәяхәткә китик, борынгы Казаныбызга юл тотыйк.

Т:Балалар,әйтегез әле, сез Казан турында,Татарстан турында нәрсәләр әйтер идегез? Аның гербы, флаглары турында нәрсәләр беләсез?(...)

Алайса мин сезгә бераз гына аның барлыкка килү тарихын сөйләп китим.

(Алма патриот интерактив тактада Казан темасын ачып информация укыйлар, аның барлыкка килүе турында риваятьләр тыңлыйлар)

Балалар:1781 елда 18 октяберендә Екатерина 2 тарафынанан Казанга үз гербы бирелә.Ул дүртпочмаклы француз геральдик калканына “Алтын казан”-тажы кигән, кызыл телен чыгарып торган канатлы кара елан сурәтләнгән була. Ул бүгенге көндә дә Казан гербы булып тора.Ә республикабыз гербында канатлы “Ак барс”ясалган, ул түгәрәк, һәм кырыйлары яшел ак кызыл төстәге юллар белән бизәлгән, кырыйларында лалә чәчәкләреннән үлән дә үрелгән.Татарстан байрагында да әлеге төсләр урын алган - кызыл, ак һәм яшел төсләр.

Т:Балалар әлеге символларны (Татарстан, Казан гербы,флагы) ”Алма патриот”та күрсәтеп үтик әле.(балалар викторина эшли)

Т:Ә хәзер “Алма патриоттан” Казан турында борынгы риваятьләрне дә тыңлап китик.(аудиоязма тыңлана)

Тәрбияче:Әйе үскәннәрем.Төрле риваятьләр буенча, дөрес дип табылганы, Кабан күленнән ерак түгел, калкуырак җирдә, утсыз казан кайнап утырган. Шул җирдә, Казан шәһәрен төзи башлыйлар.Шуңа анын исемен дә Казан дип аталган..Аның башында,Мөхәммәт хан торган. Казанны төрле яктан бик зур елгалар, күлләр,чишмәләр уратып алган.Бу сәүдә итәр өчен,бик уңайлы урын булган.Сәүдә гөрли, Казанның даны төрле илләргә тарала.Бик күп төрле һөнәр ияләре барлыкка килә.Бу елларда Казан,зур шәһәр, Мәркәз итеп танылa.Казан бөтен мөмкин булган матурлыкларны алып тагын да киңәя, үсә. Медицина,фән өлкәсе алга китә,мәдәният ягы да нык үсә.Бик күп шагыйрьләребез, язучыларыбыз барлыкка килә.Шушы Казаныбызның бөтен матурлыгын, татар халкының йөзен, көчен, сафлыгын, тырышлыгын күрсәткән бөек шагыйребез,Габдулла Тукай барлыкка килә.Аның шигриятеннән башка, Казаныбызны, күз алдына да китереп булмас иде. Габдулла Тукайның, бөтен кешегә якын булган,үзенә генә хас булган моңы, тирән мәгънәле үлмәс “Туган тел” җыры, моны дәлилләп күрсәтә.

Әйдәгез балалар, без ул җырны, сезнең белән басып, матур итеп җырлап алыйк әле.

(Тәрбияче,балалар җырлыйлар,интерактив тактада Г Тукайның рәсеме)

Тәрбияче:Бик матур итеп башкардыгыз,үскәннәрем.Әйдәгез әле балалар,

Менә шундый,үзенчәлекле,матур безнең Казаныбыз.

Акыллыларым, Казаныбызның горурлыгы булган, бик борынгы, серле, хикмәтле күлләребез турында да сөйләшеп алыйк әле.Әйтегез әле. Сез күлләр турында нәрсәләр беләсез? Ничек аталалар алар?

Балалар:Күлләр ага торган һәм акмый торган була.Исемнәре:Кабан күле,Зәңәр күл,Аккош күле һәм башкалар.

Тәрбияче:Бик дөрес,шуларның берсе,Казан ханлыгының хәзинәсен яшергән,Кабан күле турында сөйләшербез.

Аның исеме турында да,берничә риваять бар.Болгар ханлыгы чираттагы сугышларда җиңелгәч, ханның малае Кабанбек,үзенең дуслары белән качып китә.Алар суы чиста булган,искиткеч ялтырап торган бик матур күл янына килеп чыгалар.Ул Күл буеның тирәсендә искитмәле куе куаклар, агачлар, камышлар усә икән, әйләнә тирәсе төрле-төрле чәчәкләр белән әйләндереп алынган булган, анда төрле-төрле кошлар сайрый, кыргый җәнлекләр яши торган булган.Ә суларында бик күп төрле балыклар,үрдәкләр,казлар,аккошлар йөзеп йөри ди..

Аларга бу күл бик ошый һәм бу күлне, Кабанбек хөрмәтенә, Кабан күле дип атыйлар, шунда алар төпләнеп тә калалар.
Кабан күле өч өлештән тора.Бу күлдә балыклар бик күп булганлыктан,үзләре генә ашап бетерә алмаганнар,тирә-юньләргә дә тозлап сатканнар.Суы бик чиста,шифалы,эчәр өчен дә,шифаланыр өчен дә кулланганнар.Кабан күле төбеннән,бер ничә чишмә тибеп чыкканлыктан,иң чиста,иң сыйфатлы су булып исәпләнгән.Халыклар су коенганнар,балык тотканнар,көймәләрдә йөргәннәр.Ул Казан халкының иң яраткан ял итү урыны булган.

Еллар тыныч кына бармый, Иван Грозный дигән рус патшасы, безнең Мәркәзебез-Казанны яулап ала.Казан ханлыгы явыз Иван бөтен хәзинәне эләктереп алганчы дип, агач кисмәкләргә тутырып, шушы Кабан күленең төбенә ташлый.Аны хәзер һич кенә дә таба алмыйлар.Бәлкем әле менә ,сез балалар, зур үскәч шушы хәзинәләрне табарга булышырсыз. Әйе ?

Тора бара балыклар бетә, ә күлнең суы пычрана.

Балалар сезнең фикерегезчә, күлләр чиста торсын өчен нишләргә кирәк?

(Күлләрне сакларга, пычыратмаска,чүпләр атмаска)

Тәрбияче:Әйе матурларым.Күлләр дә тере, анда да яшәеш бара.

1980 нче елларда, күлне снарядлар белән чистартканнар.Ул яңадан терелгән.Яр кырыена,безнең танылган Камал театры үзәген төзегәннәр. Хәзерге вакытта аның янында төрле уеннар, кичәләр үткәрелә, күлнең үзендә көймәләрдә йөриләр, балыкчылар балык тота, үрдәкләр чумып уйный, кырыенда агачлар,куаклар, камышлар,чәчәкләр үсә,фонтаннар су сибеп тора.

Тәрбияче:Балалар, ә сезнең Казанда яраткан җирләрегез бармы?

Балалар:Курчак театры "Әкият".

Тәрбияче: Әйдәгез әле балалар,татар халкының,җырлы-биюле уенын уйнап, аякларны, кулларны язып алыйк әле.Элекке вакытларда, татар халкы кичкә бөтен эшләрен бетереп, яше- карты, чишмә буйларында, тау итәгендә,шушы уенны уйнаганнар. Үзенә генә хас, кичке, матур тын һава,чишмәнең челтерәп агуы, кичке кошларның сайраулары белән кушылып, күңелгә,ниндидер бер ләззәтләнү биргән.

Чума үрдәк,чума каз уены.

(тәрбияче һәм балалар бу уенны бергә уйныйлар,интерактив тактада табигать күренеше, күл рәсеме).

Менә балалар бик кызыклы,мавыктыргыч безнең Татарстаныбыз.

Тагын бер күлебез бар, ул-Зәңгәр күл дип атала.Киттек балалар, автобусыбызга утырып әлеге күлне карап, күреп кайтыйк.(Алма патриот автобусына утыралар).

Т:Авиятөзелеш районында,безнең бик матур,искитмәле,серле зәңгәр күлебез бар.Балалар сезнең анда барганыгыз бармы?Кайсыгыз булды?Кулларыгызны күтәрегез әле.

Балалар: Юк.
Т:Зәңгәр күлнең төбендә, берничә җирдән салкын чишмә бәреп чыга.Аның суы шулкәдәр салкын, бөтен тәнне,үзенә генә хас булган бер рәхәтлек белән "чеметеп"ала.Монда кешеләр, су керер өчен, шифаланыр өчен, карап кайтыр өчен киләләр.Кыш көне күлнең суы катмый,аның кырыенда үрдәкләр йөзеп йөри, тукраннар тукылдый.Күлнең суы, Казан-су елгасына кушыла.Җәй көне суларны суыта,кыш көне суларны җылыта.Су аккан җирдә бозның юкалыгы да күзәтелә.Суы бик чиста,ялтырап тора,әйтерсең лә су төбенә кабарынкы пыяла куйганнар(линза).Шуның аркасында су тирән булса да,тирән булып күренми.Әгәр монда аяз кичне, йолдызлар күп булганда килсәң,шушы йолдызларның нуры белән суның чагылышы кушылып,су төбендә ялтырап яткан"асыл таш"ларны күрергә булыр иде.Искиткеч матур күренеш, килеп карарга кирәк аны.Шуңа күрә ул-серле Зәңгәр күл дип атала да.
Зәңгәр күлнең төсе, ел әйләнәсендә төрле-төрле төсләргә керә; аксыл-зәңгәр, зәңгәр-су, зәңгәр, һәм кара төсләрдә була.Бик каты суыкларда, су бик көчле, үзенә генә хас түбән томан белән каплана.Ул күл кырыендагы, бәсле агачлар белән, искитмәле күренә.

Күлебезнең суы, диңгез сулары кебек каты, әчкелтем ,миниральләшкән.Суда кальций, клий, сульфит-сульфат тозлары бар.Бу безнең тереклек иясе өчен,бик файдалы.Аның төбендә зәңгәр төстә тозлы,пычырак ләм ята,шуңа күрә аны Зәңгәр күл дип атаганнар.Су һәм ләм бик шифалы,шунлыктан аны"Крутушка"исемле сәламәтләндерү йортларында,шифалану өчен кулланалар.

Бу күлгә исемне беренче тапкыр1899 елда, Казан белгече,ректор КГУ,Карл Фукс бирә.1972 елдан башлап ул Татарстан табигатенең истәлекле урыны дип билгеләнелә.
Шуңа күрә,үскәннәрем,елның кайсы гына вакытында барсагыз да,әйтеп-санап бетергесез матур,серле,хикмәтле күлне күрерсез.

Тәрбияче:Балалар,бүгенге сәяхәтебез,сезгә ошадымы?Нинди күлләр белән таныштык?

Балалар:Кабан күле,Зәңгәр күл.

Тәрбияче:Әйе.Әйтегез әле үскәннәрем,күлләрнең сулары кая барып тоташа?

Балалар:Елгаларга.
Тәрбияче:Нинди елгаларның исемнәрен беләсез?
Балалар:Казан-су,Идел елгасы.
Тәрбияче:Әйе уңганнарым.Ә менә елгалар белән без,икенче шөгыльдә танышырбыз.Ә бүген танышкан күлләр турында әниләрегезгә сөйләрсез, әби-бабайларыгыз,әти-әниләрегез,апа-сеңелләрегез белән бергә анда барып,рәхәтләнеп, рухланып, ләззәт алып, күңелләрегезне ачып кайтырсыз,-дип ышанып калам.

Сау булыгыз балалар,бик тә яхшы,белемгә омтылучы,һәр матурлыкка сокланучы,бәхетле балалар булып үсегез.